

AŞK ÇİFTLERİ – ORTADOĞU MASALLARI

Burak Özyürek

LEYLA İLE MECNUN

Mecnûn bir kabile reisinin dualar ve adaklar ile dünyaya gelmiş olan Kays adlı oğludur. Okulda bir başka kabile reisinin kızı olan Leyla ile tanışır. Bu iki genç birbirlerine aşık olurlar. Okulda başlayıp gittikçe alevlenen bu macerayı Leylâ'nın annesi öğrenir. Kızının bu durumuna kızan annesi, kızına çıkışır ve bir daha okula göndermez. Ayrılığın verdiği acıyla Kays kendini çöllere vurur. Ayrılık ıstırapıyla mahvolan Kays, halk arasında Mecnûn diye anılmaya başlar.

Leylâ da bir yandan sevdiğinin özlemiyle yanmakta bir yandan da ailesiyle savaş vermektedir.

LEYLA İLE MECNUN

Bu sevda yüzünden çöllere düşen Mecnun'a köylüler çok üzürlüler ve ona Leylâ'yı unutmasını öğütlerler. Bir gün köylüler Mecnûn'a sorar:

“–Sen kimsin?”

“–Leylâ!” der.

Yine sorulur:

“–Nereden geldin?”

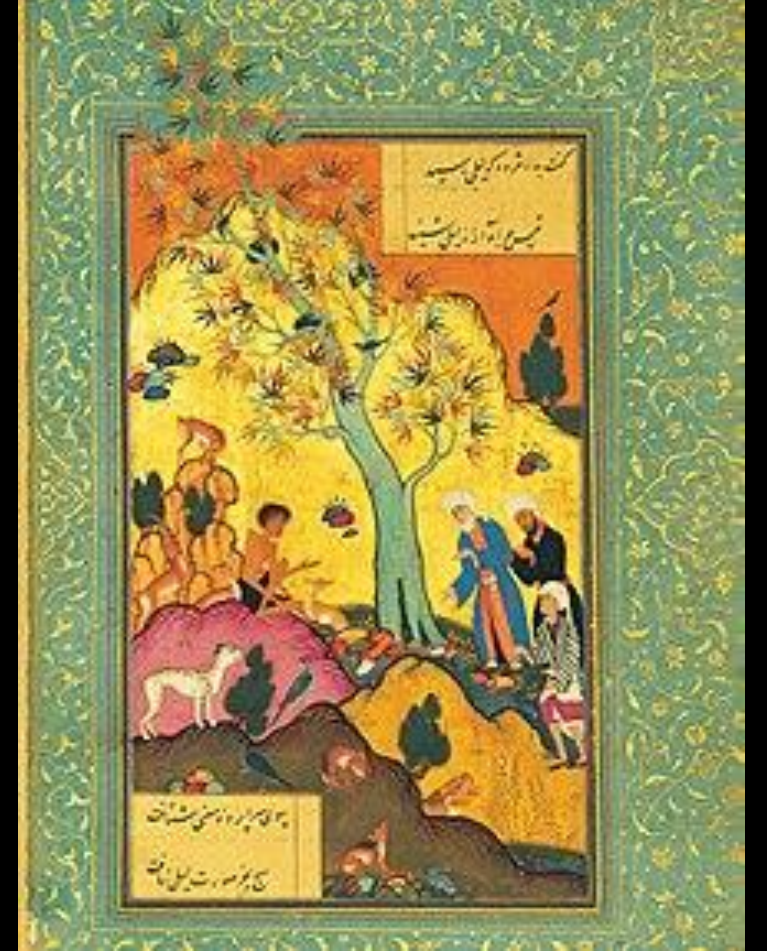
“–Leylâ'dan...” der.

Yine sorulur:

“–Nereye gidiyorsun?”

“–Leylâ'ya...” der.

Mecnun artık her söze sağır, Leylâ 'dan başka her güzelliğe kör olmuştur. Baktığı her yerde Leylâ'sını görür. Değil bu aşktan vazgeçmeyi istemek, o her gün içindeki aşkın artması, derdinin çoğalması için dualar eder.

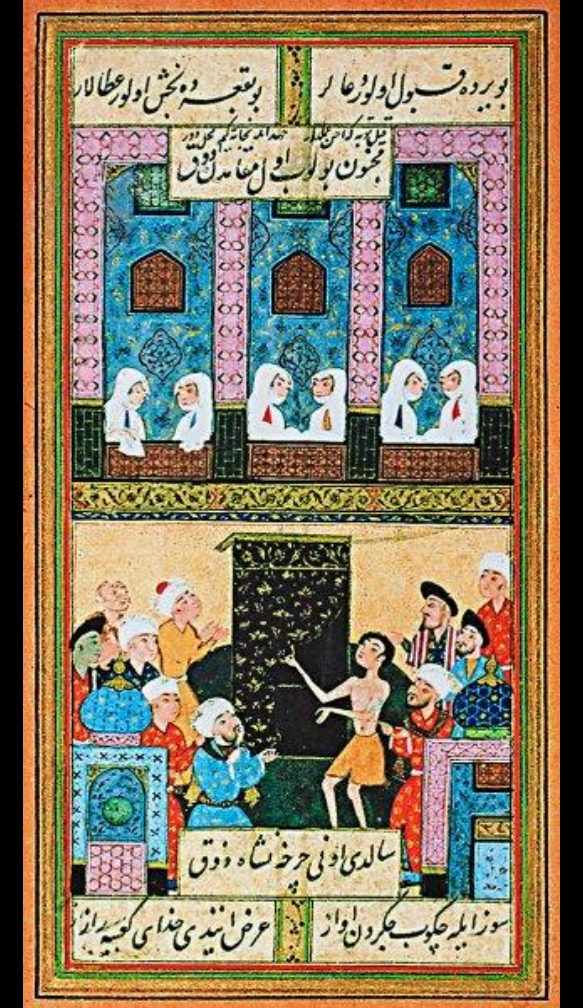
LEYLA İLE MECNUN

Babası Mecnûn'u bu dertten kurtulmak üzere Allah'a yakarması için Kabe'ye götürür; ama o tam tersine, duaların kabul olduğu bu yerde, kendisindeki aşkını daha da arttırması için Allah'a dua eder:

« Ya Rab belâ-yı aşk ile kıl âşinâ beni

Bir dem belâ-yı aşktan etme cüdâ beni. »

Duâsı neticesinde aşkı daha da çoğalır ve bütün vaktini çöllerde geçirmeye devam eder. Diğer tarafta ise Leylâ da aşk ıstırabı içindedir. Bir zaman sonra ailesi, Leylâ'yı İbn-i Selam isimli zengin ve itibarlı birine verir. Hem Leylâ'nın hem Mecnûn'un halleri gittikçe perişanlaşmaktadır.

LEYLA İLE MECNUN

Leylâ, İbni Selâm'ı sevmese de, ondan uzaklaşmak istese de, İbn-i Selâm efendiliğini bozmaz. Leylâ, düğün gecesinde derdini ona anlattıktan sonra kızın bütün ızdıraplarına inanır, asil davranır, fikrini tamamen değiştirir ve onunla yakınlaşmaz.

Bu sırada Mecnûn çöldedir ve aşkın bin bir türlü cefasıyla yoğrulmaktadır. Leylâ'nın evlendiğini arkadaşı Zeyd'den işitince çok üzülür, dünyayla bütün bağlantısı kesilir ve sadece ruhuyla yaşar hale gelir. Leylâ'nın vücudu da dahil olmak üzere bütün maddi varlıklarla ilişkisi bitmiştir.

Bir müddet sonra İbn-i Selâm ölür. Leylâ baba evine döner. Bir çok tereddütten sonra her şeyi göze alarak, Mecnûn'u çölde aramaya başlar. Fakat Mecnûn, dünyadan elini eteğini çekmiş ilâhî aşk yüzünden Leylâ'nın maddî varlığını unutmuştur.

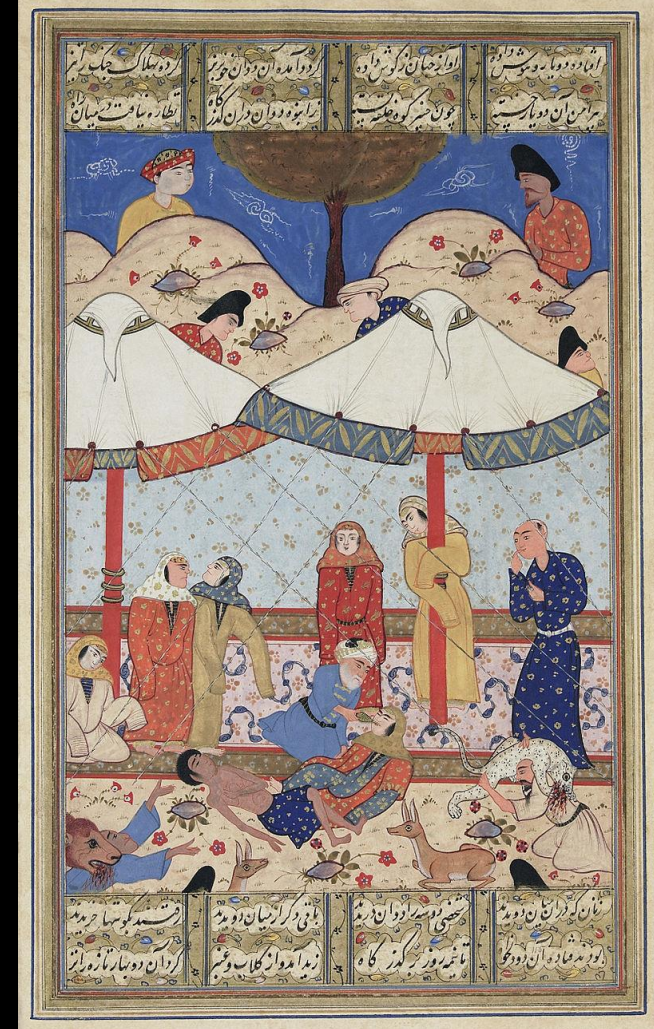

LEYLA İLE MECNUN

Bir gün Leylâ çölde onu bulur ama Mecnûn onu tanımaz ve “Leylâ benim içimdedir, sen kimsin?” der. Leylâ onun erdiğini anlarsa da yine onsuz yaşayamaz. Hastalanıp yataklara düşer. Kısa zaman sonra da ölür. Mecnûn, Leylâ’nın ölüm haberini öğrenir, onun mezarına gider ve canından can gitmiş gibi hıçkırır hıçkırır ağlar. Yaradana feryat figan dualar ederek canını almasını, kendisini Leylâ’sına kavuşturmasını ister:

"Ya Rab manâ cism ü cân gerekmez
Cânânsuz cihân gerekmez."

Duası kabul olur, göklerin gürlemesiyle birlikte kabri kucaklayarak ölür.

FERHAT İLE ŞİRİN

Azerbaycan'da Erzen kentinin kadın hükümdarı Mehmene Bânu, kız kardeşi Şirin için bir köşk yaptırmıştır. Köşkü süsleme işini o yörenin en usta süslemecisi Ferhad'a verirler. Ferhad, çalışırken Şirin'i görür ve ona âşık olur. Mehmene Bânu da Ferhad'ı sevmektedir. Bu nedenle Şirin'le evlenmesini istemez, karşı çıkar.

Ferhad bir gezi sırasında Amasya kentinin hükümdarı Hürmüz Şah ile tanışır. Hürmüz Şah Ferhad'ın başına gelenleri dinleyince onu yanına alır. Birlikte Erzen'e giderler. Hürmüz Şah, Şirin'i Ferhad için Mehmene Bânu'dan ister. Mehmene Bânu karşı çıkınca iki hükümdar birbirlerine savaş açarlar.

Savaş sırasında Hürmüz Şah'ın oğlu da Şirin'e âşık olur. Savaş sonunda yenilen Mehmene Bânu her şeyi bırakarak kaçar. Şirin Amasya'ya getirilir. Oğlunun da Şirin'e âşık olduğunu öğrenen Hürmüz Şah güç durumda kalır. En sonunda Ferhad'a başarılması güç bir iş verir ve bu işi başarması koşuluyla Şirin'e kavuşabileceğini söyler.

FERHAT İLE ŞİRİN

Ferhad, Amasya yakınlarındaki bir dağı delemek ve kente oradan su getirecektir. Ancak bu işi başarırsa Şirin'le evlenebilecektir. Ferhad büyük bir coşku ile işe koyulur ve bir süre sonra işin sonuna yaklaşır.

Ferhad'ın bu işi başaracağını anlayan Hürmüz Şah, çalıştığı bir dağda Ferhad'a yaşlı bir kadınla Şirin'in öldüğü haberini yollar. Bu yalan habere inanan Ferhad, Şirin'in ölüm acısına dayanamaz ve dağları deldiği gürzü canına kıymak amacıyla havaya fırlatır ve yere düşen gürzün altında kalarak ölür. Ferhad'ın ölüm haberini alan Şirin de bir hançerle kendini öldürür. İki sevgiliyi yan yana gömerler.

FERHAT İLE ŞİRİN

Amasya'da Ferhat ile Şirin Aşıklar Müzesi, heykelleri ve temsili mezarları bulunmaktadır. Söylenceye göre; her bahar Ferhat'ın mezarı üstünde kırmızı, Şirin'in mezarı üstünde beyaz bir gül ve aralarında da bir diken çıkmaktadır.

ASLI İLE KEREM

İsfahan şahının oğlu Ahmet Mirza (Kerem), şahın hazinedarı Ermeni keşişin kızı Aslı'ya aşık olur. Ne var ki din ayrılığı yüzünden onunla evlenmesi olanaksızdır; çünkü bunu kızın babası Keşiş istememektedir. Kızını da alarak ailesini kaçıırır.

Kerem arkadaşı Sofu Kardeş ile birlikte ilden ile kaçan keşişin ve Aslı'nın ardına düşer. Uzun yolculuklar yapar... Tüm yolculuklar boyunca Kerem arkadaşı Sofu'yla birlikte Türkiye'nin Kars, Van, Erzurum, Erzincan, Ankara, Sivas, Kayseri, vb illerini gezer. Bugünkü sınırların dışında Hoy, Gence, Tiflis, Revan gibi yerlere de ulaşır. Anadolu'nun birçok yerinde, hanlarda, kahvelerde şiirler söyler; yollara, dağlara, akarsulara (Sultan Dağı, Süphan, Nemrut, Kızılırmak, Murat Suyu), hayvanlara, Aslı'ya benzettiği güzellere şiirler söyleyerek derdini anlatır, sevisini sorar.

ASLI İLE KEREM

Aslı'yı yakından görebilmek için kızın annesine bütün dişlerini çektirir. Birçok güç durumdan da halk âşığı olduğu için kurtulmayı başarır.

Hikâyeye olağanüstü öğeler de karışır; iki sevgilinin doğumları bir dervişin verdiği sihirli elmayla olur. Zorda kalan Kerem'i Hızır kurtarır. Dağlar, ırmaklar o şiir söyleyince geçit verir. Delikanlıyı sınamak için tabuta giren biri ona oyun edenlerle birlik olduğu için can verir. Kerem ceylanlarla, Gemibeli denen, Nuh'un gemisinin bulunduğu bir yerde bir kurukafayla konuşur...Tüm bu yolculuklar sırasında Halep paşasıyla tanışır. Derdini anlatır. Onun sevgisini kazanır. Paşanın emriyle keşiş de ikna olur. Kerem Aslı'yla evlenir.

ASLI İLE KEREM

Ancak keřiř, bu evlenme iřine yine pek razı deęildir. Bunun için de bir cinlik dūřunūr. Dūęūn gecesı kızına giydirdięi gōmleęe būyū yapar. Gōmleęin dūęmeleri ne yapılırsa yapılsın, açılmayacaktır. Nitekim de ōyle olur. Kerem dūęmeleri açarken, bir yandan dūęmeler kapanır. Bir tūrlū iřin içinden çıkamazlar. Bunun için de bir ah çekince birdenbire aęzından çıkan alevle yanarak ōlūr.

Aslı ne olup bittiğinin şaşkınlığını yaşarken, sevgilisinin kūlleri arasında kalmış kıvılcımla o da saçlarından tutuşup can verir.

KAYNAKLAR

- [https://tr.wikipedia.org/wiki/Leylâ ile Mecnun \(Fuzûlî\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Leylâ_ile_Mecnun_(Fuzûlî))
- [https://www.turkedebiyati.org/kitap_ozetleri/leyla ile mecnun.html](https://www.turkedebiyati.org/kitap_ozetleri/leyla_ile_mecnun.html)
- [https://tr.wikipedia.org/wiki/Kerem ile Aslı](https://tr.wikipedia.org/wiki/Kerem_ile_Aslı)
- <https://www.turkedebiyati.org/kerem-ile-asli-efsanesi.html#:~:text=Kerem%20ile%20Aslı%20hikayesinin%20yaratıcısı,çerçevesinde%20yeniden%20oluşturulduğu%20ileri%20sürülür>
- [https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Ferhat ile Şirin](https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Ferhat_ile_Şirin)